

Duurzaamheidsbeleid 2017 - 2022

Dombosch Bouw b.v.

<p>Beatrixlaan 10 5342 EH Oss</p>	<p>Angelenweg 141 5349 TG Oss</p>
--	--

© Van Mun Advies
Oss

December 2017

1. Inleiding en verantwoording

Dombosch Bouw heeft sinds 2013 duurzaamheid tot een van haar speerpunten gemaakt. Wij selecteren onze materialen niet alleen op duurzaamheid, wij zijn begonnen met het toepassen van onze visie op ons eigen pand en werkzaamheden om zo anderen nóg beter duidelijk te kunnen maken wat de voordelen van een duurzaam pand zijn! Zo hebben wij sinds 2013 de bestaande verlichtingsvormen vervangen door LED, hebben wij zonnepanelen geplaatst en hebben we een warmtepomp geplaatst.

Het afvalstoffenbeleid van Dombosch Bouw begint bij het slim inkopen zodat er maar weinig afval ontstaat. Materialen die vrijkomen bij sloop zullen daar waar mogelijk direct gerecycled worden. Op deze manier ontstaat er een minimum aan afval. De materialen die niet hergebruikt kunnen worden binnen Dombosch Bouw worden gescheiden (o.a. hout / metaal / kca / glas / papier) aangeboden aan een afvalverwerker in de regio.

Door met een brede leverancierskring van middelen en flexibele krachten te werken, hebben we altijd de mogelijkheid om in de regio van de projectlocatie in te kopen en kan er bespaard worden op transport, wat lagere kosten en minder vervuiling tot gevolg heeft.

Dombosch Bouw heeft energiebesparing in het algemeen, en **reduceren van CO2-uitstoot** in het bijzonder, als belangrijke pijler van onze bedrijfsvoering. Dombosch Bouw heeft energiebesparing in het algemeen, en reduceren van CO2-uitstoot in het bijzonder, als belangrijke pijler van onze bedrijfsvoering. Door aan de hand van de CO2-prestatieladder nauwlettend onze CO2-footprint te monitoren, hebben wij een prima beeld gekregen van onze uitstoot. Door vervolgens actief te sturen op energiebesparing, door middel van lokaal inkopen, het verbeteren van de stookgrens, carpoolen maar vooral het vergroten van het bewustzijn op dit onderwerp, is er **in 2016 een reductie van CO2-uitstoot van circa 17% gerealiseerd** ten opzichte van ons basisjaar 2013!

Om deze reden in Dombosch Bouw ook in het DuurzaamCollectief gestapt, een samenwerkingsverband van ondernemingen die sectoraal en intersectoraal overleg voeren om te komen tot een duurzamere samenleving zonder daarbij hun overige doelen uit het oog te verliezen.

Bovendien maakt Dombosch Bouw het ook voor anderen mogelijk om energie te besparen doordat wij gespecialiseerd zijn in 'Groen Bouwen'. **Meer dan 85%** van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd sinds 2012 kunnen beschouwd worden als 'groen'. Wij passen duurzame producten en technieken toe zoals Warmtepompen, WKO installaties, groene daken (Sedum), zonnedaken, PV-panelen en hoogwaardige dak,- gevel,- en vloersystemen.

Dat ook bestaande gebouwen en zelfs monumenten duurzaam gerenoveerd kunnen worden, heeft Dombosch Bouw bewezen door onder andere het Rijksmonument Parkwachterwoning in het Amsterdamse Vondelpark volledig te renoveren. Door het toepassen van hoogwaardige isolatiesystemen in combinatie met een zeer intelligente WKO installatie (aardwarmte), heeft het **monumentale pand het energie label A** gekregen! Ook andere historisch karakteristieke panden worden door ons aan de lopende band verduurzaamd en daardoor toekomstbestendig gemaakt. **Musea, scholen, markante panden in binnensteden**, ze maken allemaal deel uit van onze portfolio!

Dombosch Bouw neemt bovendien haar taak als 'goed werkgever' zeer serieus. Naast de diverse certificeringen en de daarbij horende verantwoordelijkheden, probeert Dombosch Bouw een stap verder te gaan door een gedegen MVO-beleid. Dit komt onder andere tot uiting door middel van de doorstroom die er is van de jonge vakmensen die we zelf mede opgeleid hebben als erkend Fundeon leerbedrijf en de loopbaantrajecten die wij mede mogelijk maken voor deels arbeidsongeschikten. Ook als dit inhoudt dat er omscholing nodig is doordat de voormalige functie niet meer uitgevoerd kan worden. Dombosch Bouw b.v. hecht er waarde aan om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plaats in het arbeidsproces te bieden. Er worden veelal medewerkers ingezet door middel van social return. Zo kunnen we marktgericht ondernemen met passie voor mens en maatschappij.

Dagelijks brengen onze social return-partners mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt succesvol naar betaald werk. Vaak zijn dit mensen in een uitkerings situatie die weinig opleiding of werkervaring hebben. Echter kan het iedereen betreffen, dus ook leerlingen en of hogeschoolde mensen die tijdelijk in de ziekte wet zitten.

Maar natuurlijk loopt Dombosch Bouw ook niet weg voor haar verantwoordelijkheid ten opzichte van het **maatschappelijke middenveld**. Er zijn nauwe banden, sponsorschappen en samenwerkingen met diverse clubs en verenigingen, zodat wij ook ons steentje kunnen bijdragen via deze weg.

Mike Uijen, directeur
Oss, 1 december 2017

2. Organisatie

2.1. Basisjaar en rapportageperiode

De inventarisatie van CO₂emissies is in 2013 voor Dombosch voor de eerste keer uitgevoerd. Er is in 2012 een opzet gemaakt voor de registratie van gegevens. Het inventarisatiejaar 2013 is daarmee ook het basisjaar. Toelichting op wijzigingen en her-calculaties van voorgaande jaren is niet van toepassing.

2.2. Beleid

Dombosch Bouw heeft voor het VCA** en het ISO 9001 certificaat, beleid opgesteld voor kwaliteit, veiligheid, gezondheid, welzijn van de organisatie en voor de medewerkers maar zeker ook voor milieu. Dit beleid is aangevuld met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en het beheren van de Carbon Footprint. Onder directie en medewerkers bestaat de motivatie om op een verantwoorde wijze iets te betekenen voor de maatschappij.

Niet alleen de directie maar ook de medewerkers ervaren een steeds grotere verantwoordelijkheid voor het milieu en de aarde. En dat is noodzakelijk om als organisatie effectief te kunnen zijn in het behalen van de doelstellingen. Met de Carbon Footprint Analyse wil Dombosch Bouw inzicht krijgen in de huidige CO₂-uitstoot. Maar slechts inzicht verschaffen is niet voldoende om ook daadkrachtig te kunnen zijn op het gebied van de milieudoelstellingen

De ambitie van Dombosch bouw om CO₂-reductie te realiseren vloeit voort uit de aandacht die binnen de organisatie is ontstaan voor het verantwoord ondernemen ten aanzien van de maatschappij. Daarnaast is het terugdringen van de CO₂-uitstoot een waardevol element binnen MVO. Om dit beleid meer vorm te geven hebben wij besloten om onze vestiging in Raamsdonkveer te verhuizen naar Oss. In die regio hebben wij een groot deel van onze activiteiten, dus verbruiken we minder brandstof, en daarmee hebben we dus minder CO₂-uitstoot! Bovendien zijn de panden waarin we nu gevestigd zijn vele malen beter geïsoleerd en hebben we moderne verwarmingstechnieken toegepast zodat we ook op dit vlak weer energie kunnen besparen.

Bijkomend voordeel is dat er steeds meer medewerkers, maar ook onze directie, op de fiets op kantoor verschijnen!

3. Energiestromen

In dit hoofdstuk is de term energiestroom uitgelegd als alle aspecten waar Dombosch Bouw invloed op heeft.

3.1. Inventarisatie van de energiestromen scope 1

Om te weten welke energiestromen er zijn binnen Dombosch zijn, is een inventarisatie uitgevoerd tijdens een administratieve handeling en rondgang over de locaties. De gegevens worden bijgehouden en binnen de directie besproken en bekend gemaakt bij de medewerkers. De administratieve handeling wordt maandelijks bijgewerkt. De meterstanden worden anno 2017 maandelijks geregistreerd.

Om de Carbon Footprint te bepalen zijn gegevens verzameld van alle soorten emissies. Op basis van deze gegevens en de emissiefactoren zijn de geschatte hoeveelheden CO₂ bepaald

3.2. Inventarisatie van de energiestromen scope 2

Het elektriciteitsverbruik is van beide locaties in Oss (en tot half 2017 in Raamsdonkveer). Er vindt geen verbranding van biomassa plaats binnen Dombosch Bouw. De stroomleverancier verzekert ons dat alle stroom die voor ons opgewekt is, verkregen is via waterkracht. Dombosch Bouw gebruikt haar invloed om door middel van overleg over de verschillende reismogelijkheden met de klant/leverancier om te komen tot een minimale CO₂ belasting.

4. Stuurcyclus

Tijdens het lopende jaar wordt de CO₂ emissie inventaris bijgehouden door de administratie. De emissie inventaris geeft inzicht in het verbruik en levert informatie voor verbeterprojecten. De verbetervoorstellen worden besproken binnen de directie en vastgelegd. De verbetervoorstellen worden vervolgens SMART geformuleerd en indien toepasbaar, uitgevoerd. De verkregen informatie wordt besproken binnen de organisatie tijdens personeelsbijeenkomsten.

In het interne audit verslag en het energie audit verslag is de informatie verwerkt hoe het CO₂ verbruik tot stand is gekomen. De gegevens worden periodiek bijgehouden. Tenminste jaarlijks worden het brandstofverbruik van het materieel en het wagenpark gerapporteerd en geanalyseerd in de directiebeoordeling. Naar gelang de resultaten zal door de directie aanvullend actie ondernomen worden.

5. Energiereductie beleid en –doelstelling

De gegevens zijn tijdens het directie overleg besproken. Bij personeelsbijeenkomsten is de wens om duurzamer te werk te gaan, uitgelegd. Er wordt zoveel als mogelijk gelet bij de planning en in de uitvoering om onnodige ritten met personen en materialen te voorkomen.

5.1. Plan van aanpak

De verbeterprojecten voor energiebesparing en daarmee de CO₂ reductie zijn vastgesteld door de directie. Een succesvolle uitvoering van de verbeterprojecten moet leiden tot het behalen van de gestelde doelstellingen. De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de doelstellingen ligt bij de directie van Dombosch Bouw.

5.1.1. De doelstellingen en het actieplan

Dombosch Bouw heeft een aantal doelstellingen geformuleerd om het CO₂ te reduceren. Deze doelstellingen en het actieplan is opgenomen in de bijlage.

Mogelijkheden voor de toekomst zijn beperkt om de CO₂ uitstoot te reduceren. Dombosch Bouw wil de mogelijkheden voor het verminderen van de CO₂ reductie zo praktisch mogelijk houden. Enkele voorbeelden die te ontwikkelen zijn:

- Afvalinzameling nóg verder scheiden
- Wagenpark verder verduurzamen d.m.v. energiezuinigere voertuigen

Bovendien blijft Dombosch Bouw investeren in mensen door onder andere mensen de juiste opleidingen te geven en door aandacht te hebben voor de omstandigheden.

5.1.2. Implementatie

Dombosch Bouw heeft de energiestromen in kaart gebracht door de energiestromen te registreren volgens de CO2-prestatieladder. De medewerkers zijn op de hoogte gebracht. De energiestromen worden door de inventarisatie verder verwerkt. Medewerkers wordt gevraagd om mee te werken en ideeën aan te leveren om de reductie te onderhouden en te verhogen.

6. Participatie

Dombosch Bouw is op de hoogte van sector en keteninitiatieven door:

- het lezen van nieuwsbrieven van de brancheorganisatie Bouwend Nederland.
- Deelname aan Bouwgarant;
- Doordat Dombosch Bouw van “Groen Bouwen” haar core-business heeft gemaakt, worden we als koplopers beschouwd en via diverse wegen gevraagd en ongevraagd geïnformeerd;
- Deelname aan DuurzaamCollectief, een samenwerkingsverband tussen ondernemingen die elkaar willen helpen duurzaam te ondernemen.

7. MVO-beleid

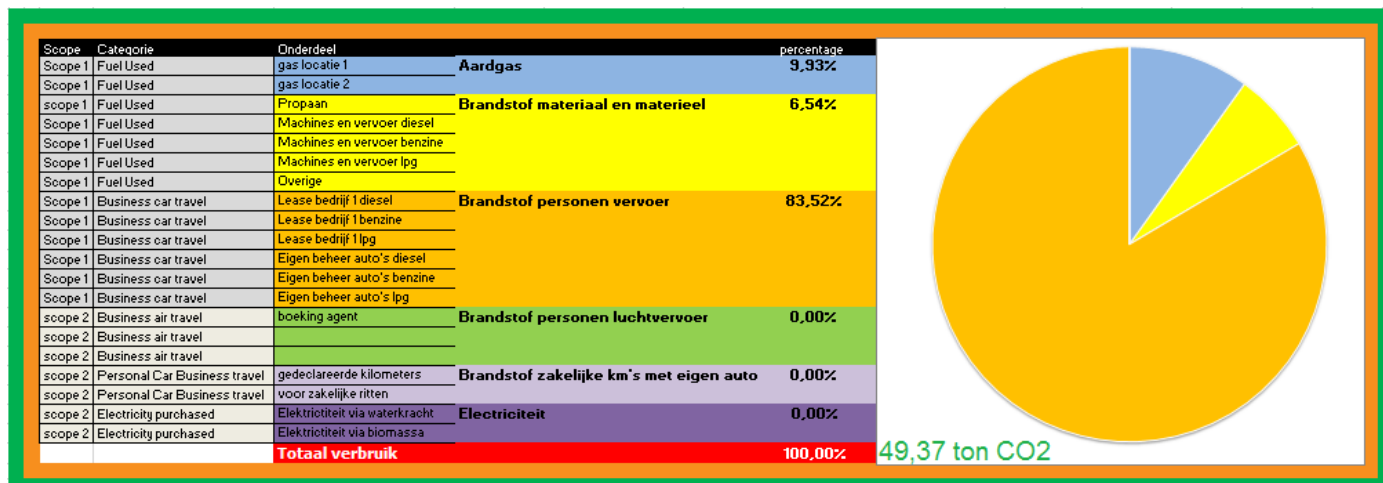
Naast de verantwoordelijkheden die Dombosch Bouw neemt op het vlak van energiebesparing, is ons MVO-beleid (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) is belangrijk onderdeel in onze visie op duurzaamheid.

Waar mogelijk proberen wij om onze mensen aan de slag te houden, ook als door lichamelijk ongemak een functie niet meer vervuld kan worden. Er wordt dan gezocht naar vervangende werkzaamheden, waarbij mogelijk omscholingstrajecten en aanpassingen mee gepaard gaan. Op deze wijze kunnen mensen zich toch een volwaardig lid van de maatschappij blijven voelen.

Tevens huurt Dombosch Bouw regelmatig medewerkers in die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Samen met re-integratiebureaus of sociale werkplaatsen wordt er vervolgens geïnvesteerd in hun toekomst. Dit loopt overigens parallel aan de diverse leer-werk-trajecten die wij als Fundeon erkend leerbedrijf constant begeleiden. Via de genoemde wegen heeft al menigeen zich inmiddels tot vakman opgewerkt. Het is dan ook zeker de bedoeling om alle bovengenoemde projecten nog te intensiveren de komende jaren.

8. Bijlage Interne audit verslag

In het interne audit verslag zijn de CO₂ verbruik gegevens opgenomen van Dombosch Bouw. De omrekening van energieverbruik (m³ aardgas, kWh elektriciteit, liter diesel) naar CO₂-emissie is gebaseerd op de door www.co2emissiefactoren.nl gepubliceerde conversiefactoren. In de CO₂-footprint is tevens de totstandkoming van de energie verbruiken weergegeven, alsmede de aannames in de berekening.

Behaalde resultaten:

Dombosch Bouw heeft zich ten doel gesteld om het CO₂ verbruik inzichtelijk te maken te verminderen. Dit is in de afgelopen jaren gelukt door:

- zich als één organisatie intern te presenteren aan opdrachtgevers op het gebied van veiligheid, kwaliteit, duurzaamheid en MVO prestatie;
- in de eigen panden uitgevoerde acties om rekening te houden met het milieu. Voorbeelden hiervan zijn: bewegingsmelders voor de verlichting, LED-verlichting en zonnepanelen.
- Aanschaf warmtepomp;
- Afvalscheiding optimaliseren
- Aanschaf LED-verlichting;
- Aanschaf zonnepanelen;
- Plaatsing Slimme Meter;
- Transportbesparing door innovatie van werkprocessen;
- Werknemers stimuleren vaker de fiets te nemen (fietsplan).

Dit alles moet in 2022 leiden tot een reductie van CO₂-uitstoot van 25 % ten opzichte van 2013.

9. Bijlage doelstellingen en het actieplan

Algemeen	Actie door	Tijd	Bijdrage aan CO ₂ vermindering
Gebruik maken van groene energie waar mogelijk.	Directie	Continue	Bewustzijn
Intern bekend maken dat Dombosch Bouw het CO ₂ -verbruik wil reduceren binnen de hele organisatie met de reductiedoelstellingen en het beleid.	KAM VGM functionaris	Personeelsbijeenkomsten	Bewustwording
Interne rapportage met betrekking tot de voortgang van de doelstellingen.	VGM KAM functionaris	Maandelijks registratie van administratie Jaarlijks rapportage	Registreren
Interne communicatie over de CO ₂ footprint scope 1, 2 en 3 met reductiebeleid.	VGM KAM functionaris	Personeelsbijeenkomsten	Bewustwording
Externe communicatie over CO ₂ footprint via de website	VGM KAM functionaris	Website Mail	Bewustwording
Een koppeling te maken tussen de gerealiseerde omzet en het verminderen van het brandstofverbruik.	Directie	Continue	Bewustwording Registreren
Scope 1	Actie door	Tijd	Bijdrage aan CO ₂ vermindering
Blijvende aandacht voor de aanschaf en vervanging van energiezuinige voertuigen.	Directie	Continue	Inzicht
Blijvende aandacht voor de planning van voertuig bewegingen en het combineren van transport.	Directie Planning	Continue	Inzicht
Blijven kijken naar mogelijkheden om het energie verbruik per project te registreren.	Directie Administratie	Medio 2018	Inzicht
Scope 2	Actie door	Tijd	Bijdrage aan CO ₂ vermindering
Inventariseren of "het nieuwe rijden" voor chauffeurs mogelijk is. Dit is een keteninitiatief voor het verminderen van de CO ₂ -uitstoot.	Directie	Medio 2017	Bewustwording
Daar waar mogelijk, voertuigen aan te schaffen met een energielabel A. Van te voren, het verbruik van grond(verzet)voertuigen mee te wegen in de aanschaf. Elektrische auto's zijn niet in alle gevallen mogelijk vanwege de mindere trekkracht van elektrische auto's. De panden in Oss zijn beide aangepast. Hierin is de vermindering van elektriciteit door de aan- en afwezigheidsdetectie uitgevoerd en LED verlichting;	Directie	Continue	Inzicht Registreren